

Austatud Riigikohus

Riigikohus saatis 10.02.2026 Transpordiametile kohtunõude, milles palus arvamust Õiguskantsleri taotluse suhtes tunnistada põhiseadusega vastuolus olevaks ja kehtetuks liiklusseaduse 123. peatükk osas, milles see ei näe ette registreerimistasu vähemalt osalist tagastamist mootorsõiduki varguse, hävimise ning sarnase kasutusest väljalangemise juhtumi korral ega sätesta piisavalt tõhusat registreerimistasu menetlust.

Transpordiamet avas juba enne seadusmuudatuse jõustumist 2024. a. lõpul avaliku kalkulaatori¹, milles saab arvutada sõiduki registreerimistasu. Arendus sai algselt ekslikult nime „Mootorsõidukimaksu kalkulaator,“ olles tegelikult registreerimistasu arvutamise kalkulaator. Transpordiameti kalkulaatori arvutusmetoodika juures ei ole toodud mahukaid selgitusi ja arvutuskäike. Lingil „tasu koosneb“ on nimetatud vaid tasu põhikomponendid. Samal veebilehel on viide ka Maksu- ja Tolliameti mootorsõidukimaksu kalkulaatorile². Sellega saab arvutada iga sõiduki andmete põhjal mootorsõidukimaksu aastamaksu suuruse.

Transpordiameti hinnangul on liiklusseaduses registreerimistasu arvutamise ja selle kujunemisega seonduv piisavalt reguleeritud ning summade arvutamise osas ei ole küsimusi tekkinud. Küll aga nõustume, et tasu kujunemine võiks olla inimestele dokumentaalselt paremini kättesaadav. Transpordiameti teenuseid tarbitakse ca 80% ulatuses e-teeninduse kaudu ning tulevikus on planeeritud järgnevad infotehnoloogilised arendused:

- Sõiduki registreerimiseelse kontrolli aktile lisatakse tasu arvutuskäik (LS § 190²²-§ 190²⁴). Aktil on olemas kõik sõiduki tehnilised andmed, mille pinnalt registreerimistasu arvutatakse. Akti näol on tegemist haldusaktiga, kus on juba täna olemas teave, et seda saab 30 päeva jooksul vaidlustada. HMS-i alusel on isikutel ka praegu võimalik vaideid esitada, kui nad leiavad, et registreerimistasu on arvestatud valesti;
- E-teeninduses omanikuvahetuse protsessi täiendatakse, et registreerimistasu summa juures oleks leitav summa kujunemise info.

Loetletud arendused on olnud kavas juba eelnevalt, kuid seaduse ja muudatuste jõustumise tähtajad on olnud ajaliselt kiired ning arendusi on vaja täiendada.

Transpordiametil on olnud muudatustega seoses järgmisi õiguslikke küsimusi: nt kui sõiduki eest on juba registreerimistasu tasutud, kuid hiljem selgub, et sõiduki tehnilised andmed on olnud registris valed ja sellest johtuvalt summa muutub. Hetkel puudub regulatsioon, mille alusel tasu juurde küsida või tagasi kanda.

Samuti on keeruline otsustada, kellelt nõuda sõiduki registreerimistasu juhul, kui omandiõigus tekib pärimise tulemusena: näiteks kui pärijaid on mitu ja teised pärijad kingivad oma osad ühele pärijale või kui sõiduki omandiõigus läheb mitmelt isikult ühele üle nii pärimise kui tehinguga

¹ <https://eteenindus.mnt.ee/public/automaksuKalkulaator.jsf?lang=et>

² <https://avalik.emta.ee/mootorsoidukimaks/calc>

või kui sõiduk jääb kaasomandisse, kuid pool sellest on päritud, teise kaasomaniku osa aga ostetud. Küsimus tekib, kuidas peaks sellistel juhtudel rakenduma tasuvabastus.

Küsimuste kohta registreerimistasu tagastamata jätmisel sõiduki varguse, hävimise ja muude kasutusest väljalangemise juhtumite korral on Transpordiamet oma ettepanekud andnud 17.10.2025 Riigikogu rahanduskomisjonile ja jääb oma seisukoha juurde, et omanikul peaks olema registreerimistasu tagasi taotlemise võimalus.

Juhul, kui Riigikohus jõuab järeldusele, et registreerimistasu sätteid liikluseaduses tuleb muuta või täiendada, palume Riigikohtul arvestada muudatuste rakendatavuse, võimaliku tagasiulatuva mitte kohaldamise ning mõistliku halduskoormusega.

Lugupidamisega

#allkirjastatud digitaalselt#

Kristi Orumets

Transpordiameti õigusosakonna jurist